

Mustalammen huvimaja

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi

IVA-kurssin lopputyö
kevät 2003
Kestävän kehityksen koulutusohjelma
Turun ammattikorkeakoulu
Toimittajat: Anna Kangas ja Jenni Koivisto
Opettajat: Tapani Kauppinen ja Kirsi Nelimarkka, Stakes

Lukijalle

Käsissäsi oleva raportti on Turun ammattikorkeakoulun Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi -kurssin itsenäinen harjoitustyö. Kurssi järjestettiin kevätlukukaudella 2003 kestävän kehityksen koulutusohjelman 3. vuosikurssin opiskelijoille. Toimimme kurssin opettajina ja harjoitustyön ohjaajina. Harjoitustyö pohjautuu Stakesissa kehitettyyn monialaiseen AMK-oppimateriaaliin.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi (IVA) on prosessi, jonka avulla arvioidaan ennakkoon päätöksen vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. Ennakkoarviointi tuottaa tietoa suunnittelua ja päätöksentekoa varten. IVA:a on esitelty tarkemmin Stakesin Internet-sivustolla www.stakes.fi/sva

Tässä raportissa ennakkoarvioinnin kohteena on mahdollinen huvimajan rakentaminen Runosmäkeen, Turun suurimpaan lähiöön. Ennakkoarvioinnissa verrattiin kolmea eri vaihtoehtoa;

- VE 1 majaan ei rakenneta,
- VE2 majaan rakennetaan nuorten ehdottamaan paikkaan ja
- VE3 majaan rakennetaan aluetyöryhmän ehdottamaan paikkaan.

Opiskelijat kartoittivat parityönä vaihtoehtojen vaikutuksia eri näkökulmista, hyödyntäen muun muassa yhteisöanalyysin työskentelytapoja. Tarkasteluja tehtiin kaupunkirakenteen, elinympäristön, lähialueiden asukkaiden, lasten, koululaisten, nuorten sosiaali- ja terveysalan, poliisin ja kiinteistölaitoksen näkökulmista. Tietoa vaikutuksista kerättiin muun muassa haastattelujen, havainnoinnin ja piirrostehtävien avulla. Kaksi opiskelijaa koosti erillisistä selvityksistä tämän loppuraportin.

Harjoitustyön tarkoituksena on harjoitella opittua käytännössä. Työn tekeminen sai opiskelijat pohtimaan tulevaisuuden tavoitteita, kehitystä ja vaikutuksia: Kenen käyttöön huvimaja on tarkoitettu? Missä on nuorten paikka Runosmäellä nyt tai tulevaisuudessa? Kenelle huvimajan rakentamisesta on hyötyä, kenelle haittaa? Harjoitustyö antoi myös oivalluksen erilaisten näkökulmien tarpeesta ja näkökulmien yhdistämisestä: Voiko huvimaja toimia myös sosiaali- ja terveysalan työn tukena, entä voidaan sen avulla auttaa hyvän ympäristön syntymistä? Tällä kertaa työn tekijät olivat kestävän kehityksen opiskelijoita. Olisiko tulos muuttunut, jos tekijät olisivat sosiaali- tai terveysalalta tai he olisivat Runosmäen alueella työskenteleviä?

Kiitos kaikille Runosmäen alueen asukkaille ja viranomaisille, jotka osallistuivat haastatteluihin tai antoivat tietoa ennakkoarviointia varten. Lisäksi erityiskiitokset Runosmäen aluetyöntekijä Merja Lindille, Terve kaupunki -koordinaattori Heini Parkkuselle, Turun ammattikorkeakoulun koulutuspäällikkö Sirpa Haloselle sekä raportin laatimisesta vastanneille opiskelijoille.

Toivomme, että oppimateriaalin ja sen tuloksena syntyneen harjoitustyön myötä IVA vakiintuu ammattikorkeakouluissa perus- ja jatkokoulutuksen työvälineeksi. IVA soveltuu tiedon hankintaan, sen jäsentämiseen ja vaikutusten tunnistamiseen. Sen avulla voidaan myös edistää hyvää ympäristöä sekä terveyttä ja hyvinvointia.

Stakesissa 17.4.2003

Tapani Kauppinen

Kirsi Nelimarkka

SISÄLLYS

JOHDANTO.....	2
Anna Kangas, Jenni Koivisto	
1. RUNOSMÄEN ALUE OSANA KAUPUNKIA.....	3
Merja Elo, Minna Mäkelä	
2. VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN JA LUONTOON.....	5
Sanna Korpihuhta, Jaana Röytiö	
3. VAIKUTUKSET LÄHIALUEEN ASUKKAISIIN.....	6
Harri Mulari, Mika Vartiala	
4. VAIKUTUKSET LAPSIIN (ALLE KOULUIKÄISET).....	9
Päivi Henttula, Katriina Tamminen	
5. VAIKUTUKSET LAPSIIN (KOULULAISET).....	11
Antti Kaseva, Piia Tuokko	
6. MUSTALAMMEN HUVIMAJA JA NUORET.....	13
Tanel Virki	
7. VAIKUTUKSET SOSIAALI- JA TERVEYSALALLE.....	14
Markus Järvinen, Vesa Moisio	
8. VAIKUTUKSET POLIISIIN.....	15
Juha Heikkilä, Jyri Metsänranta	
9. KIINTEISTÖLAITOKSEEN JA HUOLTOYHTIÖÖN KOHDISTUVAT VAIKUTUKSET.....	16
Anne Himberg, Iiro Saarinen	
10. YHTEENVETO.....	18
Yhteenvetotaulukko.....	20
Anna Kangas, Jenni Koivisto	
LÄHTEET.....	21

JOHDANTO

Turun Runosmäessä sijaitseva Mustalampi on tärkeä virkistyskohde paikallisille asukkaille. Mustalampi on alunperin ollut luonnontilainen, suomalainen metsälampi. Alueen rappeutuminen ja roskaantuminen sai 80-luvun alussa useat tahot liikkeelle. Siitä, mitä alueelle pitäisi tehdä, esitettiin useita eri mielipiteitä. Mustalammen ja sen ympäristön suunnittelutyö lähtikin käytiin ripeästi. Niinpä kunnostustyöt saatiin käynnistettyä jo vuoden 1984 aikana. Lampi puhdistettiin ja siihen rakennettiin vesijärjestelmä. Myös ympäristöä siistittiin ja lammen viereen rakennettiin leikkipuisto sekä huvimaja.

Huvimaja rakennettiin kaikkien asukkaiden käyttöön, mutta alusta lähtien sitä ovat käyttäneet eritoten nuoret. Maja toimi myös lasten retkeilypaikkana sekä vanhusten levähdyspaikkana. Viime vuoden alussa huvimaja jouduttiin kuitenkin purkamaan sen huonon kunnan vuoksi.

Uuden huvimajan rakentamista ollaan suunniteltu vanhan purkamisesta lähtien. Sen sijaintia on tarkoitettu muuttaa kauemmas lasten leikkipaikasta. Sekä nuoret että Runosmäen aluetyöryhmä ovatkin jättäneet oman ehdotuksensa mahdollisesta sijaintipaikasta. Olennaisin ero nuorten ja aluetyöryhmän ehdottamien paikkojen välillä on, että nuorten ehdottamalla paikalla huvimaja olisi Mustalammen äärellä lenkkipolun vieressä, kun taas aluetyöryhmän ehdottamalla paikalla huvimaja sijoittuisi hieman syrjäisemmälle paikalle ja samalla kauemmas Mustalamesta, noin 50 metrin päähän. Molemmat vaihtoehdot (VE 1 ja 2) ovat hieman puuston seassa, jonne ei tule valoa ilman karsimistoimenpiteitä. Kaikki eivät koe uuden huvimajan rakentamisen olevan tärkeää tai edes suotavaa. Siksi yhdeksi vaihtoehdoksi onkin esitetty majan rakentamatta jättäminen.

Uuden huvimajan rakentamiselle on esitetty kolme vaihtoehtoa:

VE0: Majaa ei rakenneta

VE1: Maja rakennetaan nuorten ehdottamaan paikkaan

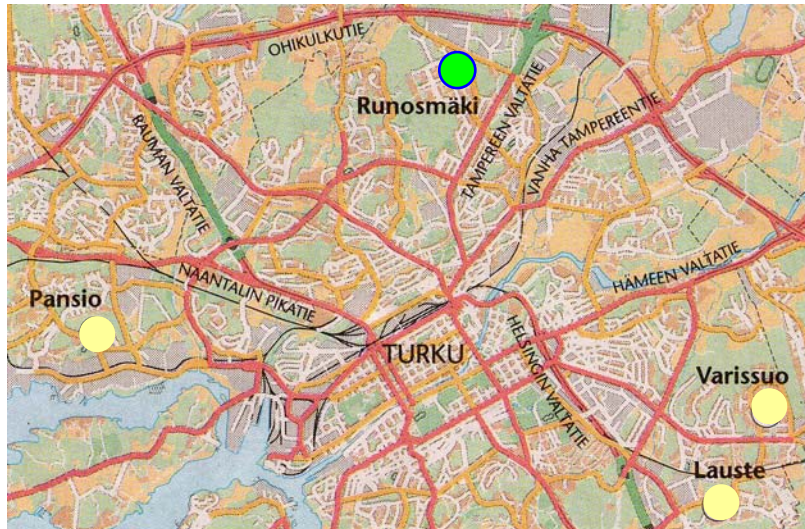
VE2: Maja rakennetaan aluetyöryhmän ehdottamaan paikkaan

Turun ammattikorkeakoulun kestävä kehityksen opiskelijat selvittivät eri vaihtoehtojen vaikutuksia lähialueen ihmisiin. Työ on osa "Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi" –kurssia. Tässä raportissa on käsitelty hankkeen vaikutuksia eri käyttäjäryhmien näkökulmista. Lopussa olevassa yhteenvedossa on pyritty luomaan yleiskatsaus eri vaihtoehtojen hyötyihin ja haittoihin.

Merja Elo, Minna Mäkelä

1. RUNOSMÄEN ALUE OSANA KAUPUNKIA

Runosmäki on Turun suurin lähiö. Se sijaitsee Tampereentien varrella noin 6 km keskustasta pohjoiseen. Asuinalueena Runosmäki on kaupungin ikään suhteutettuna hyvin nuori. Se on rakennettu 1970-luvulla, aikaisemmin täysin rakentamattomalle, tyhjälle alueelle. Asukkaita on nykyään vähän yli 10 000.

Kuva 1. Runosmäki muistuttaa Turun muita lähiöitä sijaintinsa ja rakenteensa puolesta. Kuvan lähiöistä Runosmäki muistuttanee eniten Varissuota.

Alueen erityispiirteet

Runosmäki on erillinen saarekkeensa, jossa on upea luonto. Väkiluvultaan Runosmäki on Turun suurin kaupunginosa. Se on myös ikääntyvä lähiö: 10% asukkaista on 50-54 -vuotiaita. Työttömiä alueella on 20 prosenttia.

Runosmäkeä pidetään yleisesti miellyttävänä asuinympäristönä. Päältäpäin katsottuna Runosmäki muistuttaa hyvin tyypillistä suomalaista kaupunkilähiötä. Turun muihin lähiöihin verrattuna Runosmäki koetaan avarammaksi. Tämän lisäksi Runosmäkeä pidetään hyvin suunniteltuna, toimivana lähiönä. Harrastusmahdollisuudet sekä mahdollisuus olla yhteiskunnallisesti aktiivinen ovat hyvät.

Alueen ongelmallisia piirteitä

Vuonna 1994 Turun kaupungin kaavoitusosasto teetti laajan selvityksen Turun lähiönparannusehdotuksista koskien myös Runosmäen aluetta. Tämä selvityksen perusteella Runosmäen aluerakennetta luonnehtivat seuraavat ominaisuudet:

- aluerakenteen pohjalla ruutukaavaihante: runsaasti pitkiä, suorita kulkuväyliä
- avoin tila hallitseva
- saman teeman toisto
- rationalistinen laatikkoarkkitehtuuri, levymäiset julkisivut ja tasakatot
- runsaasti betonia ja asfalttia

Näin ollen Runosmäen miljö herättää selvityksen mukaan mm. seuraavia tunteita:

- yksitoikkoisuus (kulkusuunnat)
- asiallisuus
- kireäilmeisyys
- kovuus
- paikattomuus
- turvattomuus (öisin liikkuminen, heikko valaistus)

Runosmäen aluerakenteesta puuttuvat seuraavat fyysiset, konkreettiset elementit:

- vaihtelevat tilat, muodot ja värit
- vaihtelevat kulkusuunnat
- suljetut tilasarjat
- merkittävät paikat ja kohokohdat
- puhutteleva lähi-informaatio ja huolitellut detaljit

Alueen imago

Ulkopuolisten mielestä Runosmäki ei ole kovinkaan viihtyisä. Sitä pidetään tyyppillisenä "betonilähiönä". Toisaalta alueella on edulliset vuokrat, palvelut ja koulut ovat lähellä. Myös joukkoliikenneyhteydet ovat hyvät.

Toimenpiteitä alueen kehittämiseksi

Runosmäen viihtyvyyden parantamiseksi Turun kaupunki on aluekumppanuus-toiminnan puitteissa yhdessä Runosmäen Lämpö Oy:n kanssa palkannut aluetyöntekijän, jonka tehtävänä on mm:

- kehittää alueellista yhteistyötä
- toimia yhteistyössä Turun kaupungin ja asukkaiden välisessä toiminnassa
- neuvoa alueen asukkaita heidän ongelmissaan
- kartoittaa alueen asukkaiden toiveita alueen kehittämisessä

Runosmäen aluekumppanuudessa toiminnan painopisteinä vuonna 2003 ovat:

- toiminnan laajapohjaisuudesta huolehtiminen
- nuoret alueella;
 - nuorten näkökulma asuinympäristöönsä
 - aikuinen nuorten elämässä
 - nuoren oma vastuu

Näitä asioita pohditaan alueellisessa lehdessä mm. erilaisin kolumnein sekä antamalla nuorten tehdä itse jokaiseen lehteen oma sivu. Lisäksi järjestetään nuorille kaksi toiminnallista tapahtumaa alueella pyrkien ottamaan huomioon eri-ikäiset nuoret ja toisen tapahtuman suunnittelussa olisivat mukana nuoret itse. Suunnitelmissa on myös saada nuoret mukaan alueelliseen rakennusprojektiin sekä tekemään ympäristötaidetta.

Myös alueellinen viherryhmä toimii Runosmäessä yhteistyössä kaupungin viheryksikön kanssa. Viherryhmän toiminnan tarkoituksena on saada asukkaat kokemaan viherympäristönsä tärkeäksi viihtyvyyden osatekijäksi. Pyritään saamaan asukkaat yhteisen, mielekkään toiminnan pariin, josta on heti näkyviä tuloksia. Mutta erityisesti motivaatio ympäristöstä huolehtimiseen kasvaa myös pitkällä tähtäimellä. Toimintatapoina ovat esim. siivoustalkoot, kukkalaatikoiden sijoittaminen sekä kasvien istutus ja hoitaminen.

Mustalammen huvimaja

Virkistyskäytön osalta Mustalammen ympäristöllä ei ole olennaista merkitystä muille kuin Runosmäen asukkaille, mutta lammen lähistöllä tai huvimajassa käväisee luonnollisesti silloin tällöin myös satunnainen lenkkeilijä ja alueella asuvien vieraat. Mustalammen huvimajan uudelleen rakentaminen parantaisi alueen viihtyisyyttä ja yleisilmettä. Omalta osaltaan huvimaja vaikuttaisi siis myös siihen, miltä Runosmäki ulkopuolisten mielikuvissa vaikuttaa. Eniten tämä tapahtuisi lähinnä sen perusteella mitä alueen asukkaat asuinalueestaan muille kertovat. Sijaitseeko uusi maja nuorten ehdottamassa paikassa tai aluetyöryhmän ehdottamassa, ei todennäköisesti vaikuta ulkopuolisten kokemukseen alueesta.

Kohde	Vaikutus kohteelle	VE 0	VE 1	VE 2
Muut kuin Runosmäen asukkaat	Alueen imago	Mielikuva alueen viihtyisyydestä heikkenee	Mielikuva alueen viihtyisyydestä paranee	Mielikuva alueen viihtyisyydestä paranee

Sanna Korpihuhta, Jaana Röytiö

2. VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN JA LUONTOON

Mustalampi sijaitsee Runosmäen kaupunginosassa ja se sijoittuu Nättinummen ja Runosmäen välissä olevan metsän sekä Runosmäkeä reunustavien kerrostalojen väliin. Mustalammen välittömässä läheisyydessä on Piiparinpolku (koillis- ja pohjoispuoli) sekä siitä erkaneva lenkipolku (länsi-, eteläpuoli). Lammen itäpuolelta alkaa Runosmäen kerrostaloalue, ja länsipuolella on metsää runsaine virkistysreitillä ja polkuverkostoineen. Lammen pohjoispäässä Piiparinpolun toisella puolella on lasten leikkikenttä.

Leikkikentän telineet ovat vasta uusittuja, ja kerrostalot viheralueineen ovat hoidetun ja siistin näköisiä. Mustalammen ympäristöön on myös sijoitettu penkkejä. Lammen ympäristö kasvilisuuksineen on talleantunutta, mutta muuten metsä on tyypillistä kaupungin viheraluetta. Lampi on hyvin matala ja se on ruopattu 80-luvulla. Lammella tai sen ympäristöllä ei voi katsoa olevan erityistä luontoarvoa.

Haastattelimme kolmea alueen käyttäjää ja kyselimme heiltä Mustalammen merkityksestä Runosmäen asuinalueeseen. Halusimme tietää onko Mustalammella kauneusarvoa ja miten aluetta voisi kehittää. Kysyimme myös heidän mielipidettään huvimajan mahdollisesta sijointipaikasta ja eri sijoitusmahdollisuuksien vaikutuksista ympäristöön ja ihmisten viihtymiseen.

Kaksi haastateltavista piti uuden huvimajan rakentamista tärkeänä. Heidän mielestään on myös tärkeää, että huvimaja tulisi kaikkien käyttäjäryhmien käyttöön. Huvimajan kunnosta ja sen lähiympäristön siisteydestä tulisi pitää huolta, nuoret tulisi saada tuntemaan vastuuta huvimajasta. Aiemmin paikalla ollut maja oli toiminut myös vanhusten kokoontumispaikkana ja lasten sadesuojana ja luonut alueelle yhteisöllisyyttä.

Kolmas haastateltava pelkäsi alueen turvallisuuden puolesta, mutta ei suoranaisesti ollut uutta huvimajaa vastaan.

VE 0

Vaihtoehto 0 on, ettei huvimajaa rakenneta. Alue säilyy ennallaan.

VE 1

Vaihtoehdossa 1 huvimaja rakennettaisiin nuorten ehdottamaan paikkaan lenkkipolun, Piiparinpolun ja Mustalammen väliin jäävään tilaan. Huvimaja olisi tällöin hieman lenkkipolkua ja Piiparinpolkua matalammalla maastossa ja Mustalammen välittömässä läheisyydessä. Kerrostaloilta ei olisi suoraa näköyhteyttä huvimajaan.

Tässä vaihtoehdossa mielestämme huvimaja sulautuisi hyvin maisemaan. Huvimajan sijoituksessa virkistysreittejä alemmas maastossa se olisi ”turvallisempaa” ohittaa myös ilta-aikaan, jolloin nuoret käyttävät sitä. Päiväsaikaan huvimaja toimisi vanhusten, lasten ja muiden käyttäjäryhmien kokoontumis-/levähdyspaikkana. Huvimaja olisi myös Mustalammen välittömässä läheisyydessä, mikä toisi huvimajalle ylimääräistä arvoa.

VE 2

Vaihtoehdossa 2 huvimaja rakennettaisiin aluetoimikunnan ehdottamaan paikkaan Piiparinpolun toiselle puolelle lähelle lasten leikkipaikkaa. Kerrostaloilta olisi näköyhteys huvimajaan, mutta Mustalampi jäisi Piiparinpolun toiselle puolelle.

Näköyhteys kerrostaloihin tekee huvimajasta helpommin valvottavan ja näin asukkaiden kannalta turvallisemman. Yhteys Mustalampeen jäisi vähäisemmäksi ja huvimaja olisi irrallaan muusta ympäristöstä.

Kohde	Vaikutus kohteelle	VE 0	VE 1	VE 2
Ympäristö ja luonto	Ympäristön muuttuminen	Säilyy ennallaan. Meluhaitta vähäistä.	Huvimaja sulautuisi maisemaan, Mustalammen läheisyydessä. Nuorison aiheuttama melusaattaa lisääntyä.	Huvimajalla ei yhteyttä Mustalampeen, näköyhteys kerrostaloista. Nuorison aiheuttama melusaattaa lisääntyä.

Harri Mulari, Mika Vartiala

3. VAIKUTUKSET LÄHIALUEEN ASUKKAISIIN

Runosmäellä Mustalammen rannalla sijainnut huvimaja purettiin loppuvuodesta 2002. Virallinen syynä tähän oli majan huono kunto. Taustalla saattoi kuitenkin vaikuttaa lähialueiden asukkaiden valitukset juopottelevasta ja metelöivästä nuorisosta. Huvimajan säilyttämisestä tehtiin kysely lähiasukkaille jossa kysyttiin tulisiko maja kunnostaa ja säilyttää vai ei. Ei-äännet voittivat 25-14, mutta maja ehdittiin purkaa korjauskelvottomana jo ennen kyselyn määräajan umpeutumista.

Puoltavia kommentteja majan rakentamisen puolesta

Huvimajan kannattajat totesivat mm. sen, että nuoret tulevat joka tapauksessa kokoontumaan jossain, ja huvimajaton vaihtoehto voi olla tulevaisuudessa vieläkin huonompi. Osa vastaajista kuitenkin laittoi ehdoksi sen, että nuorison möykkääminen saadaan kuriin ja että alue pysyy siistinä. Keinoiksi ehdotettiin mm. valaistusta ja kunnan valvontaa. Vanhaa huvimajaa kiitettiin monenikäisten ihmisten paikkana viikonloppuisin – valitettavasti myös monen-

tapaisten. Se on todettava, että huvimajaa puoltavat kommentit olivat lähiasukkaiden keskuudessa selvässä oppositiossa.

Majan uudelleen rakentamista vastaan ilmaistuja kommentteja

Majan aiheuttamaa häiriötä kuvattiin mm. kauheaksi. Syynä tähän meluava (mopoileva ja juopotteleva) nuoriso, mikä toistui oikeastaan kaikissa negatiivisissa kommenteissa. Ikkunoi- ta ei voi pitää auki kun meteli kuuluu sisälle. Todettiin myös että lähitalossa oli tosi ihana asua ennen edellisen majan rakentamista. Oltiinpa jopa sitä mieltä, ettei kukaan ns. normaali ihminen ole majaa koskaan käyttänyt. Myös sitä protestoitiin, että läheinen pikkulasten leikkipaikka sotkeutuu lasinsirpaleista ja vastaavista.

Sananen ns. NIMBY- ilmiöstä

NIMBY -ilmiö (not in my backyard) tarkoittaa suomeksi ei minun takapihalleni. Tämä tarkoittaa, että ei välttämättä olla uusia hankkeita tai suunnitelmia vastaan, mutta niitä ei haluta omaan lähiympäristöön - esimerkiksi samaan kaupunginosaan.

Se, että periaatteessa jotain voidaan jonnekin mahdollisesti rakentaakin kunhan ei omalle takapihalle, tuli selväksi joissain vastauksissa. Ihan ymmärrettävää toki, ettei moni yöunien menettämistä ja yleensäkin kotirauhan häiriintymistä arvosta. Toisaalta voi olla aiheellista kysyä, että voiko olettaakaan saavansa lähiöasumisesta seuraavat palvelut ilman mahdollisia haittapuolia. Ihan suoraan ilmaistiin, että jos joku mökkerön haluaa, niin ottakoon sen omalle takapihalleen. Tai sitten niin syvälle metsään, että möykätä voi ihan rauhassa.

Vaihtoehdot majan sijoittamiselle

Sijoiuspaikaksi on ehdotettu sellaista paikkaa lammen rannalla, jossa mahdollinen melu ei häiritse lähiasukkaita (VE1). Toinen vaihtoehto uudeksi paikaksi on läheinen kalliotasanne (VE2). Raportissamme käsittelemme näitä kahta vaihtoehtoa lähiasukkaiden kannalta ja myös sitä mahdollisuutta, ettei uutta majaa rakenneta (VE0).

Vaihtoehto (VE 0), jossa huvimajaa ei rakenneta uudelleen sai lähialueen taloyhtiön asukkaiden keskuudessa järjestetyssä kyselyssä suuremman kannatuksen äänin 25-14. Tosin kyselyitä oli toimitettu 130 kpl, jolloin palautusosuudeksi saatiin 30%.

VE 0

Tilanne, jossa puretun huvimajan tilalle ei rakenneta uutta, ei välttämättä poista nuorison lähialueen asukkaille aiheuttamaa häiriötä. Koska nuorison kokoontumispaikka Mustalammen rannalla on nyt purettu, seuraa tarve löytää uusi paikka kokoontumisille. Tämä ei poista ongelmaa vaan siirtää sen jonnekin muualle, kenties vieläkin epäsoveliaampaan paikkaan. On myöskin otettava huomioon että ongelma saattaa pysyä Mustalammen alueella huvimajan puuttumisesta huolimatta, jolloin vallitseva tilanne ei koidu kenenkään hyödyksi.

Huvimaja ei ole ainoastaan palvellut nuorison tarkoituksia vaan etenkin päiväsaikaan se on toiminut vanhusten kävelyreitien välietappina ja leikkipaikalla leikkivien lasten hoitajien oleskelupaikkana ja suojana. Tällä hetkellä vastaavaa paikkaa ei alueella ole.

VE 1

Mikäli uusi huvimaja päätetään rakentaa, ovat asianosaiset nuoret itse ehdottaneet sen sijoituspaikaksi Mustalammen ranta-alueella vanhan huvimajan takaisen kalliolohkareen takana. Kalliolohkareen jäädessä uuden huvimajan ja as. oy Nunnantornien väliin toivotaan sen toimivan ääntä eristävänä suojana, jolloin meluhaitta pieneneisi vähintäänkin siedettävälle tasolle. Sijoituspaikka olisi myös ulkoilureitin varrella, josta ohikulkijoiden olisi helppo poiketa huvimajalle. Mustalammen rannalla huvimaja palvelisi alkuperäistä tarkoitustaan koko alueen yhteisenä virkistyspaikkana maisemallisesti kauniilla paikalla kunhan kaikkien käyttäjäryhmien esteetön kulku paikalle turvataan.

Huvimajan vakiokäyttäjien, nuorien, on myös pelätty näyttävän huonoa esimerkkiä läheisellä leikkipaikalla leikkiville lapsille. Kalliolohkare toimisi tällöin hyvänä näkösuojana ja selvänä rajana näiden paikkojen välillä.

Sijaitessaan näkösuojassa kalliolohkareen takana huvimajan valvonta olisi ehkä hieman hankalaa ja siksi Mustalammen alueen asianmukainen, ympäristöön soveltuva, valaisu voisi rauhoittaa tilannetta ja luoda turvallisuutta öiseen aikaan.

VE 2

Aluetyöryhmän ehdottama paikka huvimajalle sijaitsee kalliotasanteella keskellä metsää Pillipiiparinpolun oikealla puolella kuljettaessa kohti Nättinummen asuinalueita. Tällä paikalla uusi huvimaja olisi riittävän välimatkan päässä asutuksesta ja häiritsevä melu ei todennäköisesti kantautuisi ihmisten koteihin.

Tämä paikka on sijainniltaan melko syrjäinen, mikä vaikeuttaa huvimajan valvontaa entisestään VE 1:een nähden. Tällä saattaa olla se vaikutus että huvimaja kerää varsinkin öiseen aikaan ei toivottuja käyttäjäryhmiä suojiinsa, jolloin Pillipiiparinpolun käyttäjät saattavat tuntea olonsa turvattomaksi liikkueensa alueella. Huvimaja olisi edelleen ulkoilijoiden tavoitettavissa kunhan asianmukaisesta kulkuyhteydestä huolehditaan. Etäisyys lasten leikkipaikkaan on kuitenkin liian pitkä ja sijainti syrjäinen, jotta huvimajasta olisi hyötyä lapsia vahtiville hoitajille.

Lopuksi

Päätettäessä siitä tullaanko uusi huvimaja rakentamaan vai ei, on syytä miettiä, onko huvimaja itsessään tärkeä sen sijainnista riippumatta vai halutaanko sen liittyvän kiinteästi Mustalammen maisemakuvaan. On myös mietittävä minkä käyttäjäryhmien etuja huvimaja lopulta halutaan palvelevan jos se rakennetaan. Tuleeko maja ainoastaan nuorison käyttöön ja siirretään mahdollisimman kauas asutuksesta, jotteivät lähiympäristön ihmiset menetä kotirauhaansa. Vai pyritäänkö sellaiseen ratkaisuun, jossa huvimaja olisi kaikkien yhteisessä käytössä oleva virkistyspaikka aiheuttamatta kenellekään kohtuutonta haittaa.

Kohde	Vaikutus kohteelle	VE 0	VE 1	VE 2
Lähialueen asukkaat	Häiriöt ja yleinen asumisviihtyisyys	Tilanne muuttuu hallitsemattomaksi. Päihtyneet siirtyvät muualle tai pysyttelevät kaikesta huolimatta alueella. Ulkoilijoiden säänsuoja ja levähdyspaikka puuttuu.	Valvonta helppoa, jolloin ongelmatilanteisiin voidaan reagoida nopeasti. Lähitalojen asukkaille aiheutuva melu vähenee. Huvimajan alkuperäinen tarkoitus alueen asukkaiden virkistyspaikkana Mustalammen rannalla säilyy.	Lähitalojen asukkaille aiheutuva meluhaitta poistuu. Valvonta hankalaa, jonka johdosta voi syntyä uudenlaisia ongelmia esimerkiksi uusien käyttäjäryhmien muodossa. Huvimajan alkuperäinen tarkoitus häviää.

Päivi Henttula, Katriina Tamminen

4. VAIKUTUKSET LAPSIIN (ALLE KOULUIKÄISET)

Olimme vierailemassa Munterinkadun päiväkodissa. Kyselimme lapsilta heidän ajatuksiaan Mustalammesta. Haastattelemamme lapset olivat 5-vuotiaita tyttöjä ja poikia. Haastattelimme yhteensä kuutta lasta ja haastattelu toteutettiin kahdessa ryhmässä.

Lapsille esitettyjä kysymyksiä:

- Missä asut?
- Mitä pelkää?
- Leikitkö paljon lammella?
- Mitä leikit?
- Onko lampi kiva paikka?
- Onko lammella jotain pelottavaa?
- Onko lammella paljon roskia ja lasinsiruja?
- Mitä sinä ajattelet roskaamisesta?
- Oliko huvimaja mukava leikkipaikka?

Saimme tarkentaa kysymyksiä jonkin verran ja haastattelutilanteissa lapsia sai johdatella, jotta pysyimme aiheessa. Lapset ajattelivat asiaa leikkimisen kannalta, eikä Mustalammella ja huvimajalla ollut heille varsinaista merkitystä.

Pyysimme lapsia piirtämään minkälaisena he haluaisivat lammen olevan. Yleisesti lapset halusivat alueelle enemmän leikkivälineitä esim. liukumäen ja kiipeilytelineen.

Kuva 1. 5- vuotiaan Kristan piirtämä kuva lammesta ja leikkipaikasta. Lampi on kuvassa oikealla näkyvä harmaa alue.

Lapset eivät kokeneet lammen ympäristöä pelottavaksi paikaksi, vaan alue on heidän mielestään mukava leikki- ja retkeilypaikka. Huvimaja oli yleisen mielipiteen mukaan mukava pii- lo- yms. oleskelupaikka. Huvimajalla ei kuitenkaan ollut suurta merkitystä lasten mielestä. Huvimaja oli lasten mielestä ihan kiva, mutta ei välttämätön. Roskaamisesta ei pidetty ja lap- set kutsuivatkin roskaajia sottapytyiksi.

Hoitohenkilökunnalla ei ollut varsinaisesti mitään mielipidettä, koska he asuivat muualla. Suuremmaksi ongelmaksi koettiin päiväkodin lähellä oleva kioski, josta nuoret tulevat ros- kaamaan päiväkodin pihalle viikonloppuisin. Ohjaajat ovat käyneet lasten kanssa lammella retkellä. Lammen ympäristö on usein lasten leikkipaikkana. Huvimaja oli hyvä paikka syödä eväitä.

Kuva 2. Lasten leikkipaikka Mustalammen vieressä

Huvimajalla ei ole huomattavaa vaikutusta lasten elämään. Lapset ja nuoret eivät käytä aluetta samaan aikaan. Lapset leikkivät alueella yleensä päivisin ja nuoret ovat alueella yleensä viikonloppuna ja iltaisin. Lapsilla ei ole mitään syytä pelätä, koska päihtyneet nuoret ja lapset eivät kohtaa. Näkyvin haitta lapsille olivat roskat ja lasinsirut. Huvimajan rakentamatta jättäminen vähentäisi roskaamista, koska nuoriso siirtyisi muualle. Tällöin päiväkodin pihalla oleskelu ja roskaaminen saattaisivat lisääntyä, mikä on lasten kannalta haitallisempaa.

Kohde	Vaikutus kohteelle	VE 0	VE 1	VE 2
Lapset	Leikkipaikan siisteys	Roskaaminen vähennee leikkipaikalla, mutta saattaa lisääntyä päiväkodin pihalla.	Roskaaminen lisääntyy leikkipaikalla ja sen läheisyydessä.	Roskaaminen lisääntyy leikkipaikalla ja sen läheisyydessä.

Antti Kaseva, Piia Tuokko

5. VAIKUTUKSET KOULULAISIIN

Selvitimme Runosmäen koulun toisen luokan oppilaiden mielipiteitä Mustalammen ympäristöstä ja sinne mahdollisesti rakennettavasta huvimajasta. Mielipiteitä kartoitettiin yhden oppitunnin aikana 23 oppilaalta. Oppilaat jaettiin 4-5 hengen ryhmiin, joissa pohdittiin Mustalammen lähialueen ja huvimajan vaikutuksia lapsiin. Oppilaille kerrottiin kyselyn tarkoitus ja varmistettiin, että jokainen oppilas tuntee Mustalammen alueen. Ryhmille annettiin muistiinpanovälineet vastauksia varten. Mielipidekartoitus tehtiin esittämällä kysymys kerrallaan siten, että ryhmällä oli jokaista kysymystä kohden n. 5 minuuttia aikaa keskustelulle ja muistiinpanojen tekemiseen. Ryhmien työskentelyä seurattiin ja tarpeen mukaan ohjattiin sekä neuvottiin ryhmätyöskentelyssä ja muistiinpanojen teossa. Ohjauksessa kiinnitettiin huomiota siihen, että ei annettu valmiita vastauksia vaan kannustettiin omien ajatusten muodostamiseen.

Lapsilta kysyttiin seuraavia asioita:

- Millainen Mustalammen alue on leikkipaikkana?
 - positiivisia asioita
 - negatiivisia asioita
- Jos huvimaja rakennetaan, miten se vaikuttaa Mustalammen alueeseen leikkipaikkana?
 - positiivisia asioita
 - negatiivisia asioita
- Pitäisikö huvimaja rakentaa?
- Kumpi sijaintivaihtoehto olisi parempi?

Kysymykset muotoiltiin kysyttäessä lapsille ymmärrettäviksi. Tilannetta hahmotettiin lapsille myös kartalla, jonka avulla esitettiin mm. Mustalammen sijaintia ja huvimajan rakennuspaikkavaihtoehtoja.

Tutkimuksen tulokset

Millainen Mustalammen alue on leikkipaikkana?

Lapset kokivat leikkipaikan ympäristöineen mukavaksi. Leikkivälineet saivat paljon huomiota ja vanhat leikkivälineet koettiin paremmaksi. Myös ympäröivä luonto sekä Mustalammen suihkulähde koettiin tärkeiksi. Negatiivisiksi asioiksi koettiin paikan likaisuus: roskat, lasinsirut, spray-maalaukset ja likainen vesi. Juopot ja nuorisot haittaavat lasten leikkirauhaa.

Lasten kommentteja:

"Se pyörivä vempale on hyvä."

"Kallioilla on kiva kiipeillä."

"Mustalammessa on hieno suihkulähde."

"Siellä ei pitäisi olla nuorisoa, koska ne kiusaavat."

"Me kaivattaisiin sinne se vanha leikkipaikka."

Jos huvimaja rakennetaan, miten se vaikuttaa Mustalammen alueeseen leikkipaikkana?

Maja koettiin yleisesti mukavaksi asiaksi. Lapset hahmottivat majan varsinkin sateensuojana ja mukavana retkipaikkana. Lapset toivoivat alueelle paljon roskiksia ja aktiviteettejä. Heillä oli myös monia ideoita huvimajan ulkonäöstä ("pensasmaja kiva", "kirkas väri", "sateenkestävä") ja alueen kehittämisestä ("laituri ja vene", "kukkamaa on kiva").

Merkittävimmit haittoiksi koettiin alkoholitit ja sotkevat ihmiset sekä meluava nuorisot. Huomiota kiinnitettiin myös mahdollisiin hajuhaittoihin huvimajassa.

Lasten kommentteja:

"Huvimaja on kiva."

"Hyvä sadesuoja hyvä."

"Voi tulla juoppoja sotkemaan."

"Vanhat ihmiset sotkevat."

"Jos jotku rikovat."

"Ettei siellä speitä-maalaa."

"Sinne voisi tulla paha haju ja saasteita."

Lapset olivat yksimielisiä siitä, että huvimaja tulisi rakentaa. Molemmat huvimajan sijaintivaihtoehdot koettiin hyväksi, ja kannatus vaihtoehtojen välillä jakautui tasaisesti. Myös opettajat olivat huvimajan rakentamisen kannalla. Huvimaja koettiin hyväksi retkikohteeksi läheisyytensä ja monipuolisen ympäristönsä vuoksi. Lisäksi opettajat uskovat nykyään koulun pihalla aikaansa viettävien nuorien siirtyvän huvimajalle, ja näin koulun piha välttyisi ilkeiltä ja roskaamiselta.

Kohde	Vaikutus kohteelle	VE 0	VE 1	VE 2
Lapset	Alueen siisteys	Alue koetaan likaiseksi.	Majaa käyttävät nuoret ja alkoholitit sotkevat paikkoja.	Majaa käyttävät nuoret ja alkoholitit sotkevat paikkoja.
	Leikkipaikan viihtyisyys	Lapset viihtyvät leikkipaikalla ja ympäröivässä luonnossa, likaisuus vähentää viihtyvyyttä.	Huvimaja lisää viihtyisyyttä (siisteydestä huolehdittava).	Huvimaja lisää viihtyisyyttä (siisteydestä huolehdittava).
	Alueen käyttömahdollisuudet	Säilyy ennallaan.	Huvimaja parantaa käyttömahdollisuuksia retkikohteena, toimii sateensuojana.	Huvimaja parantaa käyttömahdollisuuksia retkikohteena, toimii sateensuojana.

6. MUSTALAMMEN HUVIMAJA JA NUORET

Runosmäki on noin 30-vuotias lähiö. Karkeasti laskettuna näiden 30 vuoden aikana on aikuistunut 3 – 4 sukupolvea nuoria. Runosmäen profiili on muuttunut aikojen saatossa: taloja on rakennettu lisää, on tullut lisää asukkaita ja lisää asfalttia.

Runosmäkeä pidetään yleisesti miellyttävänä asuinympäristönä. Ainoa haastatteluissakin useampaan kertaan ilmennyt isompi ongelma, keskittyy Aurinkolaaksoon, joka sijaitsee Runosmäen pohjoisosassa. Siellä sijaitsevat vuokra-asunnot sekä yhteiskunnan asosiaalisille jäsenille suunnatut asunnot ovat Runosmäen muiden asukkaiden mielestä aiheuttaneet erilaisia ongelmia esim. järjestyshäiriöiden muodossa.

Runosmäki ja nuoret

Nuorten mielestä Runosmäki on vapaa-ajanviettomahdollisuuksiltaan riittävä, ei kuitenkaan hyvä. Asutuksen ulkopuolella sijainneet oleskelupaikat ovat vähentyneet ja nykyään aikaa vietetään nuorisotalon lisäksi esimerkiksi paikallisen R-kioskin ja Salen liepeillä (kartassa EOP). Nuorisotila tuli alueen nuorison käyttöön syksyllä 1979. Tila on auki neljänä päivänä viikossa, mutta viikonloppuisin se on suljettu. Tämä koetaan ongelmaksi.

Nuorten näkökulmasta katsottuna Runosmäen kehitys on huolestuttava. Useat nuorten kerääntymis- ja oleskelupaikat on jätetty täysin oman onnensa nojaan ja ajan kuluessa ne ovat hävinneet ympäristöstä. Esimerkiksi Pillipiiparinpolun varrella sijainnut kuntoilupiste hävisi tällä tavoin maisemasta. Tämän lisäksi, valtaväestön alkaessa pikkuhiljaa ikääntyä, on alkanut esiintyä yhä enemmän nuorison sekä usein kohtuullisen äänitason vastaista mentaliteettia. Muun muassa Mustalammella ollut pieni suihkulähde suljettiin aikoinaan lähitalojen asukkaiden mielipiteen takia, koska se heidän mielestään aiheutti liikaa meteliä. Tämän suuntainen kehitys ei saisi vahvistua liikaa, sillä muuten lapsiperheet päätyvät yhä enenevässä määrin muille asuinalueille.

Nuoret ja huvimaja

Huvimajassa vietettiin aikaa lähinnä nuorisotilan ollessa kiinni. Haastatellut nuoret eivät pidä kaupungin esittämää purkuperustelua oikeutettuna. Maja oli huonokuntoinen, mutta nuorten mukaan siitä ei aiheutunut kenellekään mitään vaaraa. Yleinen kanta on se, että huvimaja tarvittaisiin takaisin, ehkä hiukan pidemmälle Pillipiiparinpolun varteen (VE1 & VE2 kartalla), jotta melutekijät saataisiin minimoitua. Eräs haastatelluista nuorista totesi: ”Jos meitä on tuossa majassa enemmän kuin kaksi samaan aikaan, niin ymmärtäähän sen, ettei me mitään maailman hiljaisimpia olla.” VE0 – vaihtoehdosta, eli siitä että majaa ei tulisi ollenkaan takaisin, ei pidetty. Nuoret ovat ajatelleet myös huvimajan hyötykäyttöä. Majasta ei tulisi pelkätään nuoria varten tehty tila, vaan se toimisi myös sateensuojana ja siinä voitaisiin pitää erilaisia pihatapahtumia yms.

Mahdollisen uuden huvimajan toivottiin kuitenkin sijoittuvan asutuksen lähetyville. Kukaan ei olisi valmis menemään keskelle metsää. Sijainti nähtiin myös turvallisuustekijänä. Rakentamiseen liittyvät työt nuoret ovat valmiita hoitamaan itse ja mahdollista teknistä apua on ajateltu kysyä kaupungin ammattikouluista.

Kartta alueesta

- VE1: nuorten ehdottama sijainti
- VE2: aluetyöryhmän ehdotus
huvimajan sijainniksi
- VM : vanha huvimaja
- NT: nuorisotalo
- LLP: lasten leikkipaikka
- EOP: tekstissä mainittu
esimerkkioleskelupaikka

Kohde	Vaikutus koh- teelle	VE 0	VE 1	VE 2
Nuoret	Asutuksen ulkopuolella oleva paikka, jossa voi istua iltaa yhdessä.	Tilanne jatkuisi ennallaan, määrällisesti enemmän nuoria Runosmäen "keskustassa" nuorisotilan ollessa kiinni.	Nuorten itse ehdottama sijainti uutta majaa varten. Kaikki hyvin, maja tulisi nuorten osalta ahkeeraan käyttöön.	Eroa tämän ja edellisen vaihtoehdon välillä ei juurikaan nähty. Ainoa huonompi seikka on majan sijainti hiukan pidemmällä metsässä.

Markus Järvinen, Vesa Moisio

7. VAIKUTUKSET SOSIAALI- JA TERVEYSALALLE

Kävimme aluetyöntekijä Merja Ekroosin puheilla hänen toimistossaan. Keskustelimme huvimajahankkeen vaikutuksista noin yleisesti. Hankkeen toteuttamisessa nuorten työttömien työllistäminen olisi tärkeää. Nuorten mukanaolo alusta alkaen edesauttaisi hankkeen toteuttamista. Huvimaja, joka on yhdessä tehty, on myös vähemmän altis nuorten omalle ilkeille. Poikkeuksia tietysti löytyy ja kaikkeen ei voi varautua. Toisaalta jos mitään ei yritä, niin silloin voi tuskin paljon saavuttaakaan.

Nunnavuoren ja Runosmäen ala-asteen kouluterveydenhoitajan mielipide huvimajan rakentamisesta tai rakentamatta jättämisestä ja siitä seuraavasta vaikutuksesta sosiaali- ja terveysalan työhön selvisi nopeasti. Hänelle huvimajan rakentaminen tai rakentamatta jättäminen on samantekevää, sillä ei ole merkitystä sosiaali- ja terveysalan työhön. Kysymys vaikutti hänestä kaukaa haetulta, koska nuoret kyllä etsivät jonkin paikan jossa aikaansa viettävät.

Aluejohtaja Pirjo-Riitta Liuksialan kommentit Mustalammen huvimajasta olivat saman tyyliiset. Hänellä tosin ei ollut tarkkaa tietoa koko projektista, mutta hän totesi tällaisiin huvimajatoimintoihin aina liittyvän tiettyjä lieveilmiöitä, joihin sitten pitää puuttua jos tarve vaatii.

Mielestämme hankkeella ja sen eri vaihtoehdoilla ei ole suurta vaikutusta sosiaali- ja terveysalan työhön. Tämän johtopäätöksen teimme viimeistään haastateltuamme em. kouluterveydenhoitajaa ja aluejohtajaa. Terveysalan työn ja hankkeen välille on hyvin vaikea löytää selkeää yhteyttä. Kuitenkin sosiaalisesta näkökulmasta positiivinen yhteys voisi löytyä juuri

työttömien ja nuorten yhdessä tekemisestä. Tämä voisi parhaimmillaan auttaa osapuolia tutustumaan toisiinsa paremmin, luomaan alueelle hivenen yhteisöllisempää ilmapiiriä ja täten parantamaan kaikkien hyvinvointia juuri sosiaalisesta näkökulmasta. Myös majan valmistuttua sen rakentamisessa mukana olleet kykenisivät samaistumaan alueeseensa paremmin ja tuntisivat sen kotoisammaksi.

Kohde	Vaikutus kohteelle	VE 0	VE 1	VE 2
Sosiaalialan työ/palvelut	Sosiaaliset ongelmat nuorten näkökulmasta Sosiaaliset ongelmat lähiasukkaiden näkökulmasta	Nuorten pahoinvointi lisääntyy ilman sopivia kokoontumispaikkoja. Voi lisätä sosiaalialan palvelujen tarvetta. Kokevat mahdollisesti ympäristönsä rauhallisemmaksi, aiheuttavat vähemmän konflikteja alueella.	Nuorten yhteinen kokoontumispaikka, voi osaltaan ehkäistä sosiaalisia ongelmia. Voi aiheuttaa pahanolon tunnetta asukkaissa ja epäsuorasti hieman lisätä sosiaalialan palvelujen tarvetta.	Nuorten yhteinen kokoontumispaikka voi osaltaan ehkäistä sosiaalisia ongelmia. Voi aiheuttaa lievästi pahanolon tunnetta asukkaissa. Ei suurta vaikutusta sosiaalialan palveluihin.
Terveysalan työ/palvelut	Tapaturmat	Ei vaikutusta.	Ei vaikutusta tapaturmien absoluuttiseen määrään, mutta niiden alueellinen painopiste siirtyy lähemmäksi huvimajaa.	Ei vaikutusta tapaturmien absoluuttiseen määrään, mutta niiden alueellinen painopiste siirtyy lähemmäksi huvimajaa.

Juha Heikkilä, Jyri Metsänranta

8. VAIKUTUKSET POLIISIIN

Runosmäki on asukasluvultaan Turun kaupungin suurin yksittäinen kaupunginosa, mutta muuten alue on aivan tavallinen asuinalue monine kerrostaloineen.

Turun väkirikkaimmat kaupunginosat vuonna 1999

Runosmäki	10 164
Varissuo	9 438
Nummi	5 844
Pahaniemi	4 619
Luolavuori	4 396

Haastattelimme Runosmäessä kolmea alueen asukasta. Kysyimme heiltä heidän käsitystään Mustalammen alueen turvallisuudesta sekä eri vaihtoehtojen vaikutuksista alueen turvallisuuteen ja viihtyvyyteen.

VE 0

Vastaajat pelkäsivät, että jos uutta huvimajaa ei rakenneta, nuoret etsivät jonkin toisen kokoontumispaikan. Tästä arveltiin syntyvän enemmän haittaa, kuin jos nuorille olisi oma tietty paikkansa. Lisäksi kuitenkin esitettiin mahdollisuus, että jos huvimajaa ei rakennettaisi, nuoret saattaisivat oleilla enemmän nuorisotalolla, jolloin heitä olisi helpompi valvoa.

VE 1

Nuorten ehdottamaa paikkaa kritisoitiin sen liian läheisestä sijainnista lenkkipolkuun nähden. Osa ihmisistä saattaisi vastaajien mukaan välttää lenkkipolun käyttöä humalaisten nuorten pelossa. Arveltiin kuitenkin, että jos huvimaja rakennettaisiin nuorten ehdottamaan paikkaan, he haluaisivat todella käyttää sitä.

VE 2

Aluetyöryhmän ehdotusta kannatettiin, sillä silloin nuorilla olisi oma paikka minne kokoontua ja samalla asuinalueen lähistö mahdollisesti rauhoittuisi. Huomautettiin kuitenkin, että nuoret saattaisivat protestoida heidän ehdotuksensa hylkäämistä eivätkä ainakaan alussa käyttäisi uutta majaa. Paikka oli vastaajien mielestä riittävän etäällä asutuksesta esimerkiksi syntyvän melun kannalta.

Vastaajien ja poliisin käsitys Runosmäen turvallisuudesta ei poikennut paljoa toisistaan. Alue koettiin ns. keskivertolähiöksi kuitenkin niin, että alue on rauhoittunut viime vuosien aikana. Erityisesti nuorten käytös on vastaajien mielestä keskimäärin parantunut pariin viime vuosikymmeneen verrattuna. Asukkaat painottivat lisäksi Runosmäen olevan hyvin viihtyisä kaupunginosa sekä hyvä paikka elää. Mustalammen ympäristökin koettiin vastaajien mielestä vähemmän turvalliseksi vain ilta- ja yöaikaan. Muuten alue on heidän mielestään erittäin viihtyisä ja turvallinen.

Asukkaita haastateltiin ulkona Mustalammen lähistöllä. Hyvin kylmä sää vaikutti haastatteluihin käytettyyn aikaan, eikä haastateltavia siis häiritty kovin kauaa. Haastateltavilta saatiin kuitenkin kaikki tarpeellinen tieto alueesta.

Kohde	Vaikutus kohteelle	VE 0	VE 1	VE 2
Poliisi	Järjestyshäiriöt	Nykyinen tilanne jatkuu. Nuoret etsivät uuden kokoontumispaikan, jossa saattaa syntyä häiriöitä.	Nuoret käyttävät huvimajaa. Muut karttavat lenkkipolun ja Piiparipolun käyttöä iltaisin.	Nuoret eivät käytä majaa. Nykyinen tilanne jatkuu/ nuoret käyttävät majaa, vähemmän häiriöitä.

Anne Himberg, Iiro Saarinen

9. KIINTEISTÖLAITOKSEEN JA HUOLTOYHTIÖÖN KOHDISTUVAT VAIKUTUKSET

Kyselyn suorittamisesta

Kysymyksiä lähetettiin kiinteistölaitoksen vastaavalle henkilölle (Lauri Laine) ja huoltoyhtiön edustajalle. Molemmat olivat asiasta tietoisia ja kiinnostuneita mahdollisesta rakentamisesta.

Kiinteistölaitokseen kohdistuvat vaikutukset

Kiinteistölaitoksen kannalta kaikki vaihtoehdot ovat toteuttamiskelpoisia. Eri toteuttamisvaihtoehtojen tulee olla kuitenkin sellaisia, että huvimaja on teknisesti paikalleen pystytettävissä ja myöhemmin huollettavissa.

Huvimaja voidaan rakentaa, kun sen sijainnista saadaan sekä asukkaita että nuoria tyydyttävä sijoituspaikka sovittua. Lisäksi rakentamispaikan on täytettävä sille asetetut yleiset tekniset vaatimukset. Jos rakentamispaikka muuttuu oleellisesti aikaisemmasta, kuten vaihtoehto VE 2, hyväksytään uuden sijoituspaikan mukainen suunnitelma ympäristö- ja kaavoituslautakunnassa.

Häiriöitä, kuten ilkivaltaa, voidaan vähentää, jos asukkaat ja nuoret toimivat yhteistyössä huvimajan ja sen lähiympäristön kunnostuksessa. Kiinteistölaitoksen mielestä huvimaja ympäristöineen säilyy kunnossa ja viihtyisänä, kun kaikki eri ryhmät osallistuvat sekä suunnittelu-, toteuttamis- että kunnossapitovaiheeseen.

Sijaintipaikan tulee olla avoin, näkyvillä ja riittävästi valaistu. Kiinteistölaitoksella on runsaasti esimerkkejä siitä, miten suojaisa ja syrjäinen paikka houkuttelee ilkivaltaan taipuvaisia ryhmiä. Ratkaisuksi ei riitä majan rakentaminen mahdollisimman järeästi, sillä se on haaste joillekin ryhmille. Huvimajaa suunniteltaessa kannattaa pohtia, voiko maja olla rakenteeltaan mahdollisimman avoin tai voiko kiinteän katon sijasta käyttää pergolaa.

Kiinteistölaitokselle aiheutuu vähiten kustannuksia vaihtoehdosta VE 0. Huvimajan rakentamisesta aiheutuu ylläpito- ja ilkivallan korjauskustannuksia. Runosmäen alueen suunnittelijan mielestä huvimaja sopii parhaiten näkyvälle paikalle Mustalammen läheisyyteen. Jos maja sijoitetaan metsikön taakse, ilkivallan mahdollisuus lisääntyy huomattavasti. Tämä lisää huvimajan ylläpitokustannuksia.

Vaikutukset huoltoyhtiöön

Runosmäen Lämpö Oy:n huoltotoimiin huvimajan rakentaminen ei vaikuta. Turun kaupunki huolehtii huvimajan ja sen ympäristön kunnostuksesta ja siisteydestä. Jos huvimaja rakennetaan lähelle asutusta, järjestyshäiriöt saattavat vaikuttaa isännöintiin.

Huvimajan ja sen lähialueen käyttöä tulisi suunnitella yhteistyössä eri ryhmien kanssa. Yhteisiä kokoontumisia ja kokouksia, lauluiltoja ja eri yhdistyksen retkiä olisi oltava mahdollista järjestää huvimajalle. Käytön jälkeisestä siivoamisesta huolehtimisesta tulisi sopia yhdessä eri käyttäjien kanssa.

Runosmäen Lämpö Oy on jäsenenä Runosmäen aluetyöryhmässä, joka mm. järjesti Mustalammen huvimajan alueella siivoustalkoot. Tarkoituksena oli myös maalata huvimaja, mutta kaupunki ehti poistaa sen korjauskelvottomana.

Kohde	Vaikutus kohteelle	VE0 (huvimajaa ei rakenneta)	VE1 (nuorten ehdotus)	VE2 (aluetyöryhmän ehdotus)
Kiinteistö-laitos	Korjaustoimet ja kustannukset sekä rakentaminen	Kustannussäästö, mutta toisaalta ilki-valtaa voi tapahtua kiinteistölaitoksen muissa kohteissa enemmän, kun nuorilla ei ole ta-paamispaikkaa.	Huvimaja voidaan rakentaa, kun saadaan sekä asukkaita että nuoria miellyttä-vä vaihtoehto sovit-tua. Lisäksi paikan on täytettävä tekni-set vaatimukset.	Pitää hyväksyttää ympäristö- ja kaavoituslauta-kunnassa, jos paik-ka muuttuu oleelli-sesti aikaisemmas-ta.
Huoltoyhtiö	Lähiympäris-tön hoitami-nen	Ei vaikutusta	Mahdolliset häiriöil-moitukset asukkail-ta.	Mahdolliset häiriö-ilmoitukset asuk-kailta.

Anna Kangas, Jenni Koivisto

10. YHTEENVETO

Yleisesti huvimaja koetaan tärkeäksi alueelle ja sen rakentamista kannatetaan. Esitetyillä rakennuspaikoilla ei ole suurta eroa eri käyttäjäryhmien näkökulmasta katsottuna. Molemmilla vaihtoehdoilla on omat hyvät ja huonot puolensa, joita kukin painottaa omien lähtökohtiensa mukaan.

Nuorten ehdotuksen etuna on lammen läheisyys, joka tuo huvimajalle lisäarvoa sekä vastaa ehkä enemmän majan alkuperäistä ideaa. Myös se asia tuotiin esille, että ilki-valtaa esiintyisi mahdollisesti vähemmän, kun nuoret ovat sitoutuneet paikkaan. Huvimaja olisi myös helposti saavutettavissa kuntopolun kulkiessa sen vierestä. Toisaalta jotkut voisivat kokea majan ohittamisen olevan pelottavaa iltaisin.

Aluetoimikunnan ehdotus sai kannatusta mm. siksi, että huvimaja olisi turvallisempaa ohittaa ilta-aikaan. Myös nuorten pitämä meteli häiritsisi mahdollisimman vähän lähitalojen asukkaita. Ehdotuksen haittapuoli on syrjäisempi sijainti. Maja olisi heikommin valvottavissa, ja siksi esimerkiksi kiinteistölaitoksen mielestä alttiimpi ilki-valle. On myös huomioitava, että entisestä merkittävästi poikkeava sijaintipaikka on hyväksyttävä ympäristö- ja kaavoituslautakunnassa.

Runosmäen historiaa tutkiessaan ei voi olla huomaamatta, että nuoret ovat aiheuttaneet päänsärkyä muille asukkaille kautta aikojen. Jo 80-luvun alussa on valitettu, ettei nuoriso mene vastavalmistuneeseen nuorisotaloon, vaan seurustelee kirjastossa (Ruutiset nro:4, 1980).

30-vuotias Runosmäen lähiö alkaa myös väestön ikärakenteeltaan vanhentua. Ristiriidat nuorten ja vanhenevan aikuisväestön välillä ovat tämän myötä syventyneet. Huvimajan rakentamisen keskeiseksi kysymykseksi onkin noussut nuoriso. Jotkut pelkäävät uudesta huvimajasta tulevan pelkkä nuorison kokoontumispaikka, jota muut ihmiset eivät käyttäisi ollenkaan. On syytä kuitenkin muistaa, että huvimaja palvelee myös alueen muita käyttäjäryhmiä. Eri ryhmien raporteissa tämä nousee selvästi esille.

Huvimajan rakentamatta jättämisen toivottiin ohjaavan nuoria enemmän nuorisotalolle. Kuitenkin nuoret ovat käyttäneet huvimajaa pääsääntöisesti silloin, kun nuorisotalo on suljettu. Toisaalta esitettiin myös näkemys, että ellei majaa rakenneta, nuoriso etsii kokoontumispaik-

kansa muualta. Tällaisia paikkoja olisivat esimerkiksi läheisen päiväkodin ja koulun pihat, joilla jo nyt oleillaan. Ongelma siis ainoastaan siirtyisi muualle, ei poistuisi.

Ongelman ydin tuntuukin olevan se, ettei nuorilla ole muuta omaa paikkaa kuin nuorisotalo, joka sekin on auki vain neljänä päivänä viikossa. Yhden näkemyksen mukaan nuoret tulisi saada "suljettuun ja valvottuun tilaan". Tällöin nuorisotalon tulisi olla avoinna myös iltaisin ja viikonloppuisin. Pitkätään aukioloajat eivät kuitenkaan takaa itsenäistyvien nuorten viihtymistä valvotussa nuorisotalossa.

Huvimajan rakennushankkeessa on nähtävillä selkeä NIMBY -ilmiö. Huvimaja halutaan sen tarjoamien hyötyjen vuoksi, mutta rakentamista vastustavat kiihkeimmin lähitalojen asukkaat, jotka kokevat majasta aiheutuvan liiaksi häiriötä. Asukkaiden vastustus on ymmärrettävää, jos heidän kotirauhansa häiriintyy esimerkiksi öiseen aikaan. Melukysymysten kohdalla tulisi miettiä, mikä on normaalia elämää ja mikä meluamista. Ovatko nuoret todella melunneet huvimajalla, vai onko vastapuolen melukynnys matala? Pitihän suihkulähdekin poistaa sen aiheuttaman melun vuoksi.

YHTEENVETOTAULUKKO

Kohde	Vaikutus kohteelle	VE 0 (ei rakenneta)	VE 1 (nuorten ehd.)	VE 2 (aluetyör. ehd.)
Muut kuin Runosmäen asukkaat	Alueen imago	Mielikuva lueen viihtyisyydestä heikkenee.	Mielikuva alueen viihtyisyydestä paranee.	Mielikuva alueen viihtyisyydestä paranee.
Ympäristö ja luonto	Ympäristön muuttuminen	Säilyy ennallaan. Meluhaitta vähäistä.	Huvimaja sulautuisi maisemaan, Mustalammen läheisyydessä. Nuorison aiheuttama melu saattaa lisääntyä.	Majalla ei yhteyttä Mustalampeen, näköyhteys kerrostaloista. Nuorison aiheuttama melu saattaa lisääntyä.
Lapset (alle kouluikäiset)	Leikkipaikan siisteys	Roskaaminen vähenee leikkipaikalla, mutta saattaa lisääntyä päiväkodin pihalla.	Roskaaminen lisääntyy leikkipaikalla ja sen läheisyydessä.	Roskaaminen lisääntyy leikkipaikalla ja sen läheisyydessä.
Lapset (kouluikäiset)	Alueen siisteys	Alue koetaan likaiseksi.	Majaa käyttävät nuoret ja alkoholistit sotkevat paikkoja.	Majaa käyttävät nuoret ja alkoholistit sotkevat paikkoja.
	Leikkipaikan viihtyisyys ja käyttömahdollisuudet	Lapset leikkivät leikkipaikalla ja sen ympäristössä, likaisuus vähentää viihtyvyyttä. Alueen käyttömahd. säilyvät ennallaan.	Huvimaja lisäisi viihtyisyyttä (siisteydestä huolehdittava). Majaa voidaan käyttää retki-kohteena ja sateensuojana.	Huvimaja lisäisi viihtyisyyttä (siisteydestä huolehdittava). Majaa voidaan käyttää retki-kohteena ja sateensuojana.
Nuoret	Asutuksen ulkopuolella oleva paikka, jossa voi istua iltaa yhdessä.	Tilanne jatkuisi ennallaan, määrällisesti enemmän nuoria Runosmäen ”keskustassa” nuorisotilan ollessa kiinni.	Nuorten itse ehdottama sijainti uutta majaa varten. Kaikki hyvin, maja tulisi nuorten osalta ahkeraan käyttöön.	Eroa tämän ja VE 1:n välillä ei juurikaan nähty. Ainoa huonompi seikka on majan sijainti hiukan pidemmällä metsässä.
Sosiaalialan työ/palvelut	Sosiaaliset ongelmat nuorten näkökulmasta Sosiaaliset ongelmat lähiasukkaiden näkökulmasta	Nuorten pahoinvointi lisääntyy ilman sopivia kokoontumispaikkoja. Voi lisätä sosiaalialan palvelujen tarvetta. Kokevat mahdollisesti ympäristönsä rauhallisemmaksi, aiheuttavat vähemmän konflikteja alueella.	Nuorten yhteinen kokoontumispaikka, voi osaltaan ehkäistä sosiaalisia ongelmia. Voi aiheuttaa pahanolon tunnetta asukkaissa ja epäsuorasti hie-man lisätä sosiaalialan palvelujen tarvetta.	Nuorten yhteinen kokoontumispaikka voi osaltaan ehkäistä sosiaalisia ongelmia. Voi aiheuttaa lievästi pahanolon tunnetta asukkaissa. Ei suurta vaikutusta sosiaalialan palveluihin.
Terveysalan työ/palvelut	Tapaturmat	Ei vaikutusta.	Ei vaikutusta tapaturmien absoluuttiseen määrään, mutta niiden alueellinen painopiste siirtyy lähemmäksi huvimajaa.	Ei vaikutusta tapaturmien absoluuttiseen määrään, mutta niiden alueellinen painopiste siirtyy lähemmäksi huvimajaa.
Poliisi	Järjestyshäiriöt	Nykyinen tilanne jatkuu. Nuoret etsivät uuden kokoontumispaikan, jossa saattaa syntyä häiriöitä.	Nuoret käyvät huvimajaa. Muut karttavat lenkipolun ja Piiparipolun käyttöä iltaisin.	Nuoret eivät käytä majaa. Nykyinen tilanne jatkuu/ nuoret käyttävät majaa, vähemmän häiriöitä.
Kiinteistö-laitos	Korjaustoimet ja kustannukset sekä rakentaminen	Kustannussäästö, mutta toisaalta ilkeävaltaa voi tapahtua kiinteistölaitoksen muissa kohteissa enemmän, kun nuorilla ei ole tapaamispaikkaa.	Huvimaja voidaan rakentaa, kun saadaan sekä asukkaita että nuoria miellyttävä vaihtoehto sovittua. Lisäksi paikan on täytettävä tekniset vaatimukset.	Pitää hyväksyttävä ympäristö- ja kaavoituslautakunnassa, jos paikka muuttuu oleellisesti aikaisemmasta.
Huolto-yhtiö	Lähiympäristön hoitaminen	Ei vaikutusta.	Mahdolliset häiriöilmoitukset asukkailta.	Mahdolliset häiriöilmoitukset asukkailta.

LÄHDELUETTELO

Johdanto

Runosmäkiseura ry:n julkaisu Ruutiset, vuosikerrat 1980-2003

1. Runosmäki osana kaupunkia

<http://www.turku.fi/ah/kh/1999/0426014x/315888.htm>

<http://www.turku.fi/palvelu/aluekumppanuus.html>

<http://www.turku.fi/palvelu/runosmäki>

<http://hosted.kuntaliitto.fi/WorkSpaces>

<http://www.pekkaruola.net/htdocs/docs/turku>

3. Vaikutukset lähialueen asukkaisiin

Aluetyöntekijä Merja Lindille osoitetut aiheeseen liittyvät kirjoitukset ja sähköpostit

<http://www.hut.fi/~hjokileh/nimby.html>

Runosmäen aluekumppanuuden kysely (syksy 2002)

Ruutiset 1/03

4. Vaikutukset lapsiin

Munterinkadun päiväkodin lapset ja hoitohenkilökunta

Kuva 2: Katriina Tamminen

5. Vaikutukset koululaisiin

Runosmäen koulun toisen luokan oppilaat ja heidän opettajansa

6. Mustalammen huvimaja ja nuoret

Nuorisotilan työntekijät:

Toni Ekholm

Ulla Ratia-Järvinen

Nuoret:

Päivi, 14-v.

Jenna, 13-v.

Sharif, ikä tuntematon

Asukkaat:

Markku ja Maija Nieminen

Anna Kiljugina

7. Vaikutukset sosiaali- ja terveysalalle

Aluetyöntekijä Merja Lind
Aluejohtaja Pirjo-Riitta Liuksiala
Kouluterveydenhoitaja Alanen

8. Vaikutukset poliisiin

Konstaapeli Samuli Lehikoinen
Heikki Jokinen
Sari Lindroos
Jukka Salminen

Aluekumppanuus Runosmäki 3/02
Aluekumppanuus Runosmäki 4/02
Turun kaupungin tilastollinen vuosikirja 1998/1999

9. Kiinteistölaitokseen ja huoltoyhtiöön kohdistuvat vaikutukset

Kiinteistölaitoksen edustaja Lauri Laine
Runosmäen Lämpö Oy:n edustaja Anneli Paavolainen

10. Yhteenveto

Ruutiset nro:4, 1980